

Pohodář, který v práci s dřevem našel celoživotní smysluplnou náplň. Přesně tak se dá charakterizovat výtvarník, sochař a řezbář Emil Pejša. Rodák z Teplic od roku 1990 žije v Rakovníku, do svého rodiště se ale pravidelně vrací. Aktuálně třeba výstavou, kterou pořádá v prostorách Jazz Clubu až do konce dubna.

Co je obsahem vaší výstavy v Jazz Clubu?

Jde o průřez mojí tvorbou a to jak malířskou, tak i dřevěných plastik. Z těch jsou tady ale jenom ty na zdech, nikoli stojací sochy. Je to trochu bilancování před blížící se šedesátkou. Člověk se s takovým jubileem rozhlíží, jak dál.

Spočítáte, kolikrát už jste na Teplicku vystavoval?

Z hlavy určitě ne, ale všechny výstavy mám na webových stránkách. V Teplicích jsem vystavoval od mládí. Za komunistů to byly bytové výstavy a různé happeningy. První větší výstavu jsem měl ve Spektru. Potom tam vystavovali Pavel Kreml s Eduardem Vackem a tam začalo vznikat jádro výtvarné skupiny Terč. Pořádně jsme ale v Teplicích začali vystavovat až po sametové revoluci, dřív nás nenechali. Dokonce se třeba stalo, že byla velká výstava v teplickém zámku a v její předvečer naše díla sundali. My přišli na vernisáž a nic našeho tam nebylo, akorát zapomněli na jednu moji sošku. Při tom jsem tam měl mít i sochy, které dostaly ocenění v krajské soutěži. V roce 1985 jsme měli mít první oficiální výstavu Terče v Malé zámecké galerii, tu nám taky zrušili. Údajně proto, že nešel proud. My už rozeslali pozvánky, visely plakáty a my pak rozháněli zájemce, kteří se dožadovali vstupu na vernisáž. První výstavu na okrese jsme nakonec měli v Oseku společně s litvínovskou skupinou Petra Vránka. Na jednu stránku to bylo dobrý, my byli nejslavnější v Teplicích, aniž by od nás někdo něco viděl. Je zajímavé, že třeba na Mostecku, či v Ústí jsme problémy neměli.

Proč jste odešel do Rakovníka?

Chtěli jsme se odstěhovat kvůli dětem, protože dost marodily. Až do revoluce to ale v podstatě nešlo. Zkoušeli jsme to přes inzeráty a Rakovník přišel úplně náhodně. Jenom kvůli tomu, že jsem si chtěl přečíst článek o fotbale, jsem šel pro noviny a bylo už jen Rudé právo. Tam jsme padli na inzerát, že v Rakovníku shání vychovatele na internát. Manželka je vychovatelka, tak tam odepsala a připsala, že manžel je truhlář. Práci jsme dostali oba, já jako truhlář na školním statku. To jsem vydržel jenom rok a musel jsem utéct, protože tam se čas zastavil v totalitě.

Začínal jste jako malíř a postupně přešel hlavně na řezbu? Proč?

Hlavní podnět, že jsem se z malování přeorientoval hlavně na řezbu, byli kamarádi z Terče. Vždycky, když jsme někde vystavovali, tak jsme se doslova prali o volná místa na zdi. Začali rýpat, že jsem vlastně truhlář, tak ať něco vydlabu. Začal jsem si dlabat v práci. První věci byly menší a oni chtěli, abych dělal pořád něco většího. Tak jsem to zkusil a za práci, která trvala čtyři měsíce, jsem dostal krajskou cenu. To mně podnítilo, abych se tomu začal věnovat víc.

Jaký je váš oblíbený materiál?

Pro mě je výhoda, když je kmen co nejvíc zkroucený. Od toho se můžu odrazit. Některé jsou zkroucené tak, že už sami o sobě jsou malým uměleckým dílem. Mám raději tvrdší dřeva, ovocné stromy. Samozřejmě pracuji i s klasickou lípou. Tvrdší dřeva mají svojí barevnost, jinak se chovají. Když jsem měl truhlářskou dílnu, tak jsem dřevo nemusel kupovat. Na každé pile, ze které jsem bral prkna, tak měli hromadu odpadů, které házeli do kamen. Tam jsem vždycky něco našel. Dneska, když lidé na Rakovnicku chtějí pokácet křivé stromy na zahradě, tak mně zvou, abych si je prohlédl, namaloval si čáry, jak to chci uříznout. To je opravdu kouzelné.

Proslulé jsou vaše dřevěné hodiny? Jak jste se k jejich tvorbě dostal?

Náhodně, když jsem uviděl fotku hodin udělaných z tvrzené kůže. Namaloval jsem si nějaké návrhy, jak by šly hodiny vydlabat. Po čase jsem si přivezl z pily dubové fošny, které byly uvnitř vyhnilé. Z těch jsem udělal své první hodiny s názvem stékající čas. To dřevo uvnitř totiž úplně teklo. Z tohoto dubu jsem udělal nakonec celou sérii krásných věcí. Byla tam i plastika Labutí píseň. Tam jsem nechtěl zašlápl spoluautora. Z díry ve dřevě něco vypadlo, já na to šlápl, a když jsem se podíval na zem, byl to červ velký jako malíček. Škoda, že jsem ho nezachoval, bylo by hezké ho mít na výstavě vedle plastiky v lihu.

Na čem aktuálně pracujete?

Před rokem jsem si z Teplic od bráchy přivezl krásný kmen černého bezu, teď z něho dodělávám sochu, která bude stát v Rakovníku. Dodávám do ní kameny. Bude to pocta rakovnickému Kamennému muži, Karlu Rejzkovi. Děti, mu říkaly kouzelný dědeček, všichni ostatní šutrovej děda. On chodil za komunistů po lesích, kde hledal krásné velké kameny. Pak byl schopný jít do fabriky, ukecat tam lidi, aby vzali nákladák a jeřáb a přivezli kámen do Rakovníka a tam ho instalovali. Nakonec i stylově zemřel. Přesně na svatého Valentýna před deseti lety ho před naším domem přejela tatrovka naložená kamením. Jeho duch ale v Rakovníku stále je.

Do Teplic se často vracíte. Co se vám tady líbí a co ne?

V Teplicích mi vadí třeba stav Malé zámecké galerie, to se vleče od začátku devadesátých let, kdy ji zavřeli. Takových objektů, které k Teplicím neodmyslitelně patří a dnes jsou v zoufalém stavu, je tu víc. Líbí se mi teplická graffiti. Málo měst má tak dobrý grafitáky a je dobré, že jim město přiděluje místa, která můžou pomalovat, většinou jde o nevzhledná zákoutí, která tím zkrásní. Pomalu se ženou přemýšlíme o návratu do mého rodiště. Počkáme, až půjdeme do důchodu a pak se vrátíme.

Jaké jsou důvody k návratu?

Teplice jsou prostě jenom jedny. Z rodiny už tady mám jen bráchu. Kamarádi zatím nevymřeli, tak doufám, že ještě chvíli vydrží. Stále se setkáváme. Stalo se mi, že jsem asi po sedmi letech od odstěhování přijel do Teplic. Šli jsme do hospody a tam mi kamarádi vyčetli, že s nima chodím v poslední době málo. Vůbec nezaznamenali, že už tady nebydlím, protože mně občas viděli na nějaké akci. Necháme si v Rakovníku zahradu, kde mám ateliér. Je to i o ceně bytů. V tom našem malém městě stojí malý byt přes milion korun, tady ho koupím za tři sta tisíc.